

Målnummer: Ö4145-03 **Avdelning:** 2

Domsnummer:

Avgörandedatum: 2004-10-20

Rubrik: Konkursgäldenär, som försatts i konkurs med stöd av 2 kap. 8 § konkurslagen, har i hovrätten visat att han inte är insolvent och fått bifall till sitt yrkande att konkursbeslutet skall upphävas. Med hänsyn till omständigheterna har förordnats att han skall stå sin rättegångskostnad i hovrätten. 18 kap. 3 § 1 st. RB.

Lagrum: 18 kap. 3 § 1 st rättegångsbalken (1942:740)

Rättsfall:

REFERAT

Stockholms tingsrätt

Kronofogdemyndigheten i Stockholm yrkade i ansökan till Stockholms tingsrätt att Aros Hästdepå AB skulle försättas i konkurs.

Aros Hästdepå bestred ansökningen.

Efter att vid två tillfällen ha meddelat uppskov med konkursfrågans avgörande anförde tingsrätten (tingsnotarien Johan Molin) i beslut den 4 september 2003:

Sökanden har en styrkt fordran på gäldenären. Vid verkställighet enligt 4 kap. UB inom de senaste sex månaderna före konkursansökan, har det framgått att gäldenären saknat tillgångar till full betalning av utmätningsfordringen. Då inte annat har visats skall gäldenären därför enligt 2 kap. 8 § konkurslagen anses vara på obestånd.

Tingsrätten försätter Aros Hästdepå AB i konkurs.

Tingsrätten utsåg förvaltare och bestämde tid för edgångssammanträde. Vidare ålade tingsrätten Aros Hästdepå att ersätta staten dess rättegångskostnad med 500 kr jämte ränta.

Svea hovrätt

Aros Hästdepå överklagade i Svea hovrätt och yrkade att hovrätten skulle upphäva konkursbeslutet och befria bolaget från skyldigheten att ersätta staten för rättegångskostnad i tingsrätten. Aros Hästdepå yrkade ersättning för rättegångskostnader i hovrätten.

Riksskatteverket förklarade sig inte ha något att invända mot att det överklagade beslutet upphävdes men yrkade att hovrätten skulle förordna att vardera parten skulle bära sina rättegångskostnader i hovrätten.

Hovrätten (hovrättsrådet Ulrika Beergrehn, referent, och tf. hovrättsassessorn Alexander Ramsay) anförde i beslut den 16 oktober 2003:

1. Genom utredningen i hovrätten får det anses visat att Aros Hästdepå AB är solvent. Hovrätten upphäver därför tingsrättens konkursbeslut och befriar Aros Hästdepå från skyldigheten att ersätta staten för rättegångskostnader vid tingsrätten.

2. Skäl saknas att frångå huvudregeln om att tappande part har att ersätta motparten dennes rättegångskostnader. Staten skall därför ersätta Aros Hästdepå dess rättegångskostnader i hovrätten med skäliga 14 800 kr avseende ombudsarvode samt ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för hovrättens beslut.

Hovrättslagmannen Magnus Göransson var skiljaktig i fråga om beslutet under punkten 2 och anförde:

Jag anser att beslutet under punkten 2 borde ha haft följande lydelse:

"Staten har som skäl för sitt yrkande om att vardera parten skall bära sina rättegångskostnader hänvisat till 18 kap. 5 § RB. Denna bestämmelse är enligt hovrättens mening inte tillämplig i förevarande fall. Däremot uppkommer frågan om Aros genom sin processföring vid tingsrätten kan anses ha föranlett en onödig rättegång i hovrätten och, i så fall, om 18 kap. 3 § första stycket RB kan vara tillämplig.

Vid denna bedömning är att beakta att det med hänsyn till den misslyckade utmätningen förelåg en presumtion för att Aros var på obestånd och att det därför ankom på Aros att genom bevisning om motsatsen försöka bryta denna presumtion. Visserligen har Aros därvid vid två sammanträden hänfört sig till den utestående fordran som kommit att realiseras samma dag som konkursbeslutet meddelades. Någon bevisning om dess existens hade emellertid inte lagts fram. Inte heller synes Aros ha lämnat några andra specifika uppgifter om sina tillgångar eller försökt att närmare bemöta vad som framkommit i den utredningsrapport som kronofogdemyndigheten åberopat. Aros har inte heller påstått att avsikten var att de detaljerade uppgifter om dess ekonomiska ställning som redovisats i hovrätten skulle ha getts in till tingsrätten vid det sammanträde som Aros ställföreträdare felaktigt trott skulle äga rum den 5 september - eller å andra sidan att bolaget saknat möjlighet att göra det. Hade det material som nu åberopats i hovrätten lagts fram i tingsrätten, är det uppenbart att något beslut om konkurs inte skulle ha fattats. Genom denna försummelse från Aros sida framstår rättegången i hovrätten som onödig. Hovrätten finner därför skäligt att med hänvisning till 18 kap. 3 § första stycket RB förordna att vardera parten skall bära sina rättegångskostnader i hovrätten."

Överröstad i denna fråga är jag ense med majoriteten vad gäller bedömningen av skäligheten av Aros rättegångskostnader.

Högsta domstolen

Riksskatteverket (sedermera Skatteverket) överklagade och yrkade att HD skulle förordna att vardera parten skulle bära sin rättegångskostnad i hovrätten.

Aros Hästdepå bestred ändring.

HD avgjorde målet efter föredragning.

Föredraganden, rev.sekr. Rikard Backelin, föreslog i betänkande följande beslut:

Skäl

Kronofogdemyndigheten i Stockholm yrkade, i en ansökan som kom in till tingsrätten den 23 maj 2003, att Aros Hästdepå skulle försättas i konkurs. Till stöd för ansökningen åberopade myndigheten att bolaget var restfört för skatter och avgifter om 125 423 kr samt att bolaget vid verkställighet enligt 4 kap. UB den 14 maj 2003 befunnits sakna tillgångar till full betalning av skulden, varför det enligt 2 kap. 8 § konkurslagen fick anses insolvent.

Vid förhandlingar den 10 juli och den 7 augusti 2003 bestred bolaget konkursansökningen, under åberopande av att det inte var på obestånd. Bolaget anförde bl.a. att det hade en kundfordran avseende såld stallinredning, som uppgick till drygt 200 000 kr och som skulle förfalla till betalning i slutet av augusti 2003. Vid båda förhandlingarna begärde bolaget uppskov med konkursfrågans avgörande, något som kronofogdemyndigheten inte motsatte sig och tingsrätten medgav. När tingsrätten, omedelbart efter den förhandling som den 4 september 2003 hölls i bolagets utevaro, biföll konkursansökningen uppgick statens fordran till 126 475 kr.

I hovrätten redogjorde bolaget ingående för sin ekonomiska ställning och lade fram utredning för att styrka att det varken då eller tidigare vid konkursbeslutet hade varit på obestånd. Av utredningen framgick bl.a. att en kundfordring om 212 500 kr avseende av bolaget såld stallinredning förföll till betalning den 4 september 2003 och att bolaget mottog betalning för denna med 144 625 kr den 19 samma månad. Att ett lägre belopp än det fakturerade erhöles förklarades med att avdrag gjorts för en kunden tillkommande motfordran. Bolaget åberopade beträffande sina tillgångar även konto- och registerutdrag, ett den 30 maj 2003 daterat ordererkännande på ett belopp om 230 000 kr exklusive moms avseende av bolaget utförda konsultarbeten och en av bolagets revisor den 2 oktober 2003 upprättad promemoria. I promemorian värderade revisorn bolagets tillgångar per den 4 september 2003 till 617 187 kr och dess skulder till 256 862 kr samt redovisade sin bedömning att bolaget vid denna tidpunkt inte var på obestånd.

Genom utredningen i hovrätten fann denna att det fick anses visat att bolaget var solvent och upphävde konkursbeslutet samt tillerkände bolaget ersättning för dess rättegångskostnad i hovrätten.

Till stöd för sitt överklagande har Skatteverket anfört att bolaget genom sin processföring vid tingsrätten föranlett en onödig rättegång i hovrätten, varför vardera parten enligt 18 kap. 3 § första stycket RB skall bära sin rättegångskostnad i hovrätten.

När tingsrätten avgjorde målet hade bolaget inte lagt fram någon utredning som visade att det var solvent. Tingsrättens beslut att bifalla konkursansökningen var därmed - utifrån för rätten kända förhållanden - riktigt.

Anledning saknas att utgå från annat än att bolaget, redan innan tingsrätten avgjorde målet, hade möjlighet att - med undantag för bevis på den betalning som bolaget mottog den 19 september 2003 - lägga fram utredning som åtminstone väsentligen motsvarade det av bolaget i hovrätten åberopade materialet. Det får förutsättas att bolaget inte skulle ha försatts i konkurs om det hade inställt sig till förhandlingen den 4 september 2003 och senast vid detta tillfälle lagt fram det utredningsmaterial som det då kunnat. Vid dessa förhållanden och då bolaget inte har lämnat någon annan förklaring till att det uteblev från denna förhandling än att dess ställföreträdare på grund av ett förbiseende utgick från att den skulle äga rum dagen därpå får det anses att bolaget genom försummelse föranlett en onödig rättegång i hovrätten. Överklagandet skall således bifallas.

HD:s avgörande

Med ändring av hovrättens beslut, såvitt nu är i fråga, förordnar HD att Aros Hästdepå AB skall stå sin rättegångskostnad i hovrätten.

HD (justitieråden Lennander, Regner, referent, Blomstrand, Lundius och Virdesten) meddelade den 20 oktober 2004 slutligt beslut i enlighet med betänkandet.

HD:s beslut meddelat: den 20 oktober 2004.

Mål nr: Ö 4145-03.

Lagrum: 18 kap. 3 § 1 st. RB.

Sökord: Konkurs; Rättegångskostnad
